

Arviointiluku

Paikallisesti päätettävät asiat

Yhteistyö huoltajien kanssa arvioinnin osalta ja arvioinnista tiedottamisen muodot

Oppilaita ja huoltajia informoidaan arvioinnin käytänteistä Wilman kautta. Wilmaan laaditaan yhteiset pysyvät, tarpeen mukaan päivitettävät tiedotteet arviointiin liittyen. Tiedotteissa avataan arviointikäytänteet oppilaille ja huoltajille.

Opettajat käyttävät Wilmaa sekä summatiivisen että formatiivisen arvioinnin työvälineenä. Osa formatiivista arviointia ovat tuntimerkinnot, joita huoltajan ja yläkoulun oppilaan on hyvä seurata. Wilmassa annetaan summatiivisen arvioinnin osalta tietoa oppilaan arvioitavista suorituksista, esimerkiksi isojen projektitöiden ja esseiden arvosanoista sekä koearvosanoista.

Opettaja käy oppilaiden kanssa yhdessä läpi oppiaineiden tavoitteet ja arvioinnin kriteerit aina siinä vaiheessa, kun uusi oppimisjakso on alkamassa. Näin oppilaalla on tiedossa, mihin arviointi kohdistuu. Tavoitteiden läpikäynnissä huomioidaan oppilaan ikäkaus ja edellytykset.

1.–3. ja 8. -luokilla pidetään oppimiskeskustelu (entinen arviointikeskustelu), joka on formatiivista arviointia. Oppimiskeskustelussa painotetaan työskentelyn arviointia. Kuudennen luokan aikana pidetään nivelvaihepalaveri, jossa keskustellaan yläkouluun siirtymiseen liittyvistä asioista. Ainakin 1. ja 7. -luokilla pidetään vanhempainvartit, joilla vahvistetaan kodin ja koulun välistä yhteistyötä.

9. luokan alussa pidetään vanhempainilta, jossa käsitellään tulevan lukuvuoden tavoitteita yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa.

Käyttäytymisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet

Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa Vihdin opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen. Käyttäytymiselle asetetut tavoitteet perustuvat koulun toimintatapoihin ja kunnassa yhteisesti linjattuihin koulujen järjestyssääntöihin. Käyttäytyminen arvioidaan todistuksissa omana kokonaisuutena, eikä siitä saatu arvosana tai sanallinen arvio vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Oppilaan käyttäytymiseen liittyvät erityistarpeet tulee tarvittaessa kirjata oppimissuunnitelmaan tai henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan (HOJKS), jotta ne voidaan ottaa huomioon käyttäytymisen arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.

Käyttäytymisen arviointiin osallistuvat kaikki oppilasta opettavat opettajat. Käyttäytymisen arvioinnin tavoitteena on hyvän käytöksen vahvistaminen.

Käyttäytymisen tavoitteet ja kriteerit vuosiluokilla 1.–3.

Vuosiluokilla 1.–3. käyttäytyminen arvioidaan sanallisesti asteikolla erinomaisesti - hyvin - kohtalaisesti - osittain. Käyttäytymisen tavoitteet on jaettu kolmeen osa-alueeseen.

	Toisten ihmisten ja ympäristön huomioon ottaminen	Hyvien tapojen noudattaminen ja tilannetietoinen käyttäytyminen	Koulun yhteisten toimintatapojen ja sääntöjen noudattaminen
tavoitteet	Oppilas ei kiusaa ja on toisia kohtaan ystävällinen. Oppilas hyväksyy erilaisuutta. Oppilas tukee omalla toiminnalla työrauhaa. Oppilas huolehtii oma-aloitteisesti ja vastuullisesti kouluympäristön viihtyvyydestä.	Oppilas käyttäytyy kohteliaasti ja avuliaasti. Oppilas toimii rehellisesti. Oppilaan kielenkäyttö on toisia kunnioittavaa. Oppilas käyttäytyy asiallisesti ja tilannetietoisesti kaikissa koulun tapahtumissa.	Oppilas noudattaa koulun järjestyssääntöjä. Oppilas sitoutuu sovittuihin toimintatapoihin. Oppilas toimii annettujen ohjeiden mukaisesti. Oppilas ottaa vastuuta yhteisten asioiden hoidosta. Oppilas on ajoissa oppitunneilla.

Todistuksen sanallinen arvio muodostetaan seuraavien kriteerien pohjalta:

Oppilas on saavuttanut tavoitteet	Kuvaus käyttäytymisestä
erinomaisesti	Oppilas hallitsee erinomaisesti käyttäytymisen tavoitteet. Oppilas toimii esimerkillisesti ja kannustaa omalla esimerkillään muitakin käyttäytymään ja työskentelemään hyvin.
hyvin	Oppilas hallitsee hyvin käyttäytymisen tavoitteet. Joissakin näistä oppilaan käyttäytyminen on vaatinut keskustelua ja ohjausta, mutta hän on kyennyt kehittämään toimintaansa arvioitavan jakson aikana.
kohtalaisesti	Oppilas hallitsee kohtalaisesti käyttäytymisen tavoitteet. Oppilaan käyttäytyminen on vaatinut usein keskustelua ja ohjausta, mutta hän on kyennyt jonkin verran kehittämään toimintaansa arvioitavan jakson aikana.
osittain	Oppilas hallitsee osittain käyttäytymisen tavoitteet. Oppilaan käyttäytyminen on jatkuvasti vaatinut keskustelua ja ohjausta, eikä hän ole juurikaan pystynyt kehittämään toimintaansa arvioitavan jakson aikana.

Käyttäytymisen tavoitteet ja kriteerit vuosiluokilla 4.–9.

Vuosiluokilla 4.–9. käyttäytyminen arvioidaan arvosanoilla 4–10. Käyttäytymistä arvioitaessa otetaan huomioon oppilaan ikätaso. Kriteereitä tarkasteltaessa on huomioitava se, millaista toimintaa oppilaalta voi kohtuudella eri tilanteissa vaatia. Arvioinnissa otetaan huomioon myös se, että mikäli oppilaan käytös on joidenkin kriteerien osalta ansiokasta, voi se kompensoida pieniä puutteita toisten kriteerien osalta.

Käyttäytymisen tavoitteet on jaettu kolmeen osa-alueeseen.

	Toisten ihmisten ja ympäristön huomioon ottaminen	Hyvien tapojen noudattaminen ja tilannetietoinen käyttäytyminen	Koulun yhteisten toimintatapojen ja sääntöjen noudattaminen
9	<p>Oppilas ylläpitää työrauhaa omalla esimerkillään.</p> <p>Oppilas edistää omalla käytöksellään luokan hyvää ilmapiiriä.</p> <p>Oppilas suhtautuu aikuisiin ja muihin oppilaisiin kohteliaasti ja kunnioittavasti.</p> <p>Oppilas auttaa ja kannustaa toisia ihmisiä.</p> <p>Oppilaalla on monipuoliset vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot.</p> <p>Oppilas ei kiusaa toisia ja osoittaa toiminnallaan, ettei hyväksy kiusaamista.</p> <p>Oppilas hyväksyy erilaisuutta.</p> <p>Oppilas huolehtii vastuullisesti kouluympäristöstä ja opiskeluvälineistä.</p>	<p>Oppilas toimii rehellisesti.</p> <p>Oppilas osaa käyttää harkintakykyä erilaisissa kouluarjen tilanteissa.</p> <p>Oppilaan kielenkäyttö on asiallista.</p> <p>Oppilas säätelee omaa käyttäytymistään ja toimii vastuullisesti.</p>	<p>Oppilas noudattaa koulun järjestyssääntöjä.</p> <p>Oppilas toimii annettujen ohjeiden mukaisesti.</p> <p>Oppilas on ajoissa opitunneilla.</p> <p>Oppilas käy koulua säännöllisesti.</p>
8	<p>Oppilas ylläpitää työrauhaa omalla esimerkillään.</p> <p>Oppilas edistää omalla käytöksellään luokan hyvää ilmapiiriä.</p>	<p>Oppilas toimii rehellisesti.</p> <p>Oppilas osaa käyttää harkintakykyä erilaisissa kouluarjen tilanteissa.</p>	<p>Oppilas noudattaa koulun järjestyssääntöjä.</p> <p>Oppilas toimii annettujen ohjeiden mukaan.</p>

	<p>Oppilas suhtautuu aikuisiin ja muihin oppilaisiin kohteliaasti.</p> <p>Oppilas auttaa toisia.</p> <p>Oppilaalla on sujuvat vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot. Oppilas ei kiusaa toisia.</p> <p>Oppilas hyväksyy erilaisuutta.</p> <p>Oppilas huolehtii kouluympäristöstä ja opiskeluvälineistä.</p>	<p>Oppilaan kielenkäyttö on pääsääntöisesti asiallista.</p> <p>Oppilas osaa pääsääntöisesti säädellä omaa käyttäytymistään.</p>	<p>Oppilas on pääsääntöisesti ajoissa oppitunneilla.</p> <p>Oppilas käy koulua säännöllisesti.</p>
7	<p>Oppilas häiritsee ajoittain opetusta ja työrauhaa, mutta pyrkii asiasta huomautettaessa muuttamaan toimintaansa.</p> <p>Oppilas ei aina omalla käytöksellään edistä luokan hyvää ilmapiiriä, mutta ei myöskään tarkoituksella vaikuta ilmapiiriin negatiivisesti.</p> <p>Oppilaan suhtautuminen aikuisiin ja toisiin oppilaisiin vaihtelee, eikä ole aina kohteliasta ja kunnioittavaa. Oppilas kuitenkin pyrkii asiasta huomautettaessa muuttamaan toimintaansa.</p> <p>Oppilaalla saattaa toisinaan olla haasteita vuorovaikutus- ja yhteistyötilanteissa.</p> <p>Oppilas on saattanut olla mukana joissain yksittäisissä kiusaamistilanteissa.</p> <p>Oppilaan toiminnasta käy toisinaan ilmi, että hänen on vaikeaa hyväksyä erilaisuutta.</p> <p>Oppilas ei kaikissa tilanteissa kannu vastuutaan kouluympäristöstä ja opiskeluvälineistä.</p>	<p>Oppilas pyrkii rehellisyyteen, mutta ei toimi kaikissa tilanteissa rehellisesti.</p> <p>Oppilaalla on toisinaan haasteita toimia harkiten erilaisissa kouluarjen tilanteissa.</p> <p>Oppilaan kielenkäyttö ei aina ole asiallista, mutta oppilas pyrkii asiasta huomautettaessa muuttamaan toimintaansa.</p> <p>Oppilaalla on toisinaan haasteita säädellä omaa käyttäytymistään.</p>	<p>Oppilas noudattaa pääsääntöisesti koulun järjestyssääntöjä.</p> <p>Oppilas noudattaa yleensä annettuja ohjeita.</p> <p>Oppilas on yleensä ajoissa oppitunneilla, mutta hänellä saattaa olla jonkin verran myöhästymisiä.</p> <p>Oppilas käy koulua säännöllisesti, mutta hänellä saattaa olla jonkin verran luvattomia poissaoloja koulusta.</p>
5	<p>Oppilas häiritsee toistuvasti opetusta ja työrauhaa.</p> <p>Oppilas vaikuttaa omalla käytöksellään negatiivisesti luokan ilmapiiriin.</p> <p>Oppilaan suhtautuminen aikuisiin ja toisiin oppilaisiin on toistuvasti epäkohteliasta ja -kunnioittavaa.</p>	<p>Oppilas toimii useassa tilanteessa epärehellisesti.</p> <p>Oppilas häiritsee käyttäytymisellään erilaisia kouluarjen tilanteita.</p> <p>Oppilaan kielenkäyttö on toistuvasti epäasiallista.</p>	<p>Oppilas rikkoo tietoisesti koulun järjestyssääntöjä ja muita ohjeita.</p> <p>Oppilas myöhästelee usein oppitunneilta.</p> <p>Oppilaalla on säännöllisesti luvattomia poissaoloja koulusta.</p>

	<p>Oppilaalla on toistuvasti ongelmia vuorovaikutus- ja yhteistyötilanteissa.</p> <p>Oppilas on saattanut olla mukana kiusaamistilanteissa.</p> <p>Oppilaan toiminnasta käy ilmi, että hän ei hyväksy erilaisuutta.</p> <p>Oppilas ei kanna vastuuta kouluympäristöstä eikä opiskeluvälineistä.</p>	<p>Oppilaalla on haasteita säädellä omaa käyttäytymistään.</p>	
4	<p>Oppilas on omalla toiminnallaan vaaraksi itselleen ja muille.</p>	<p>Oppilas on useassa tilanteessa jatkuvasti epärehellinen.</p> <p>Oppilas tarkoituksella häiritsee käyttäytymisellään erilaisia kouluarjen tilanteita.</p> <p>Oppilaan kielenkäyttö on epäasiallista.</p> <p>Oppilaalla on merkittäviä haasteita säädellä omaa käyttäytymistään.</p>	<p>Oppilas rikkoo tietoisesti ja jatkuvasti koulun järjestyssääntöjä ja muita ohjeita.</p> <p>Oppilas myöhästelee jatkuvasti oppitunneilta.</p> <p>Oppilaalla on paljon luvattomia poissaoloja koulusta.</p>

Käytösarvosanojen 10 ja 6 kriteerejä ei ole erikseen määritetty. Arvosanaa 10 harkittaessa tarkastellaan kiitettävän (9) käytöksen kriteerejä. Arvosanan 10 voi saavuttaa oppilas, jonka käytös on kiitettävän käytöksen kriteerien mukaista ja lisäksi monen tavoitteen osalta esimerkillistä.

Arvosanaa 6 harkittaessa tarkastellaan sekä tyydyttävän (7) että välttävän (5) käytöksen tavoitteita. Arvosanan 6 voi saavuttaa oppilas, jonka käytös on joidenkin tavoitteiden osalta selvästi tyydyttävän arvosanan tavoitteiden mukaista, mutta joidenkin kriteerien osalta täyttää arvosanan 5 kriteerit. Arvosanoille 4 ja 5 annetaan kirjalliset perustelut.

Opinnoissa etenemisen, vuosiluokalta siirtymisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt

Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain

Oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle, mikäli hän on saavuttanut vuosiluokan oppimäärään kuuluvissa oppiaineissa vähintään välttäviä tietoja ja taitoja osoittavan arvosanan tai sanallisen arvion. Oppilas voi siirtyä seuraavalle vuosiluokalle hylätyistä arvosanoista huolimatta, mikäli oppilasta opettavat opettajat ja rehtori yhdessä arvioivat, että oppilas kykenee suorittamaan seuraavan vuosiluokan opinnot hyväksytysti.

Jos oppilaan suoritus on hylätty yhdessä tai useammassa vuosiluokan oppiaineessa, oppilas voidaan jättää vuosiluokalle. Kuitenkin ennen luokalle jättämistä oppilaalle tulee varata mahdollisuus osoittaa, että hän on saavuttanut hyväksyttävät tiedot ja taidot.

Osaaminen osoitetaan erillisessä näytössä joko lukuvuoden koulutyön aikana tai koulutyön päätyttyä kesäkuun kahden ensimmäisen viikon aikana. Järjestelyistä vastaa oppilaan koulu. Jotta oppilaalla on paras mahdollisuus osoittaa osaamistaan, erillinen näyttö voi oppiaineesta riippuen sisältää kirjallisia tehtäviä, suullisia tehtäviä ja/tai muita oppiaineelle ominaisia suoritustapoja.

Oppilas arvioidaan hyväksytysti lukuvuositoludistuksessa, jos näyttö järjestetään ennen lukuvuoden päättymistä ja oppilas suoriutuu hyväksytysti. Jos näyttö järjestetään lukuvuoden päätyttyä, oppilaalle voidaan antaa ehdollinen päätös luokalle jättämisestä lukuvuositoludistukseen. Päätöksessä määritellään, mitkä vuosiluokan osa-alueet edellyttävät hyväksyttyä suoritusta, jotta oppilas voidaan siirtää seuraavalle vuosiluokalle. Mikäli oppilas suoriutuu hyväksytysti lukuvuoden päättymisen jälkeen järjestetystä näytöstä, hyväksytty suoritus merkitään liitteenä lukuvuositoludistukseen.

Mikäli oppilaan koko vuosiluokan suoritus jossakin oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi, luokanopettaja tai aineenopettaja ilmoittaa siitä oppilaalle ja hänen huoltajalleen hyvissä ajoin ennen lukuvuoden päättymistä. Tiedottaminen tulee tehdä sellaisena ajankohtana, että oppilaalla on vielä mahdollisuus parantaa suorituksiaan ennen lukuvuosiarvointia välttääkseen hylätyn arvosanan. Luokanopettaja tai aineenopettaja tiedottaa myös rehtorille hyvissä ajoin, että on olemassa riski, että oppilaan suoritus jossakin oppiaineessa tai oppiaineissa hylätään.

Oppilas voidaan myös jättää vuosiluokalle, vaikka hänellä ei ole hylättyjä suorituksia, jos se katsotaan hänen yleisen koulumenestyksensä vuoksi tarkoituksenmukaiseksi. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tulee tällöin varata mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä. Vuosiluokalle jäävän oppilaan suoritukset asianomaiselta luokalta raukeavat.

Lukuvuositoludistukseen merkitään tieto siitä, että oppilas siirretään seuraavalle vuosiluokalle tai että hänet jätetään luokalleen. Todistus on päätös seuraavalle vuosiluokalle siirtämisestä tai luokalle jättämisestä.

Eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan

Vihdin kunnassa voi opiskella vuosiluokkiin sitomattomasti. Oppilaalle tehdään tällöin oma henkilökohtainen opinto-ohjelma, jonka mukaan hän opiskelee. Jokaisen oppilaan henkilökohtaiseen opinto-ohjelmaan merkitään oppiaineen tai oppiaineiden tavoitteet ja opintokokonaisuudet, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä opinnoissa etenemiseen oppiaineessa tai oppiaineissa.

Oman opinto-ohjelman mukaan opiskeleva oppilas saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositoludistuksen kyseisenä lukuvuonna hyväksytysti suorittamistaan opinnoista ja siirtyy lukuvuoden koulutyön päätyttyä opinnoissaan eteenpäin.

Oman opinto-ohjelman mukaisella etenemisellä voidaan tarvittaessa välttää luokalle jättäminen, jonka myötä oppilaan kaikki opinnot kyseiseltä vuosiluokalta raukeaisivat. Oman opinto-ohjelman mukaisesti etenevä oppilas voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella. Yhdeksännellä vuosiluokalla oleva oppilas luetaan tämän vuosiluokan oppilaaksi, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai eroaa koulusta.

Sanallisen arvion ja numeroarvosanan antaminen todistuksissa eri oppiaineissa sekä käyttäytymisen arvioinnissa

Vihdin kunnassa oppiaineista annetaan sanallinen arviointi vuosiluokkien 1.–3. lukuvuositolistuksissa. Todistuksesta tulee ilmetä, onko oppilaan suoritus hyväksytty vai hylätty. Arviointia voidaan täydentää kirjallisella palautteella, joka annetaan erillisellä liitteellä.

Vuosiluokkien 4.–8. väli- ja lukuvuositolistuksissa annetaan kaikissa oppiaineissa numeroarvosanat. Yhdeksännen luokan välitodistuksessa ja päättötodistuksessa annetaan numeroarvosanat.

S2-oppilaiden arviointi voi olla sanallista yhdeksännen luokan päättöarviointia lukuun ottamatta. Valmistavassa opetuksessa olevat oppilaat saavat sanallisen arvioinnin. Arviointia voidaan täydentää kirjallisella palautteella, joka annetaan erillisellä liitteellä.

Käyttäytyminen arvioidaan luokilla 1.–3. sanallisesti erillisellä liitteellä ja luokilla 4.–8. numeroarvosanalla. Luokilla 4.–8. arviointia voidaan täydentää sanallisesti erillisellä liitteellä. Tieto erillisestä liitteestä merkitään todistuksen lisätietoihin.

Kaikille yhdeksäsluokkalaisille annetaan välitodistuksen yhteydessä erillisellä liitteellä numeroarvosana käyttäytymisestä. Päättöarvioinnin yhteydessä arvosana annetaan liitteellä pyydettäessä. Yhdeksännen luokan väli- tai päättötodistuksen liitteistä ei tule mainintaa todistukseen.

Käyttäytymisen arvosanoille 4 ja 5 annetaan sanallinen perustelu vuosiluokilla 4.–9.

Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa sen mukaan, miten opetuksen järjestäjä niitä tarjoaa

Valinnaisaineet arvioidaan päättöarvioinnissa numeroarvosanoilla. Vihdin kunta ei lähtökohtaisesti tarjoa alle kahden vuosiviikkotunnin valinnaisaineita, jotka voitaisiin arvioida sanallisesti.

Välitodistukset, mikäli opetuksen järjestäjä niitä päättää antaa

Vihdin kunnassa oppilaille annetaan välitodistukset 4. vuosiluokasta alkaen. Arviointi annetaan välitodistuksissa numeroarvosanoilla. Yksilöllistetyssä opetuksessa, S2-oppilailla ja KOKO-opetuksessa olevilla arviointi voi olla myös sanallista.

Erityisen tutkinnon suorittamisen mahdollisuudet ja ajankohdat

Tällä hetkellä erityisen tutkinnon suorittaminen ei Vihdin kunnassa ole mahdollista. Jos laki oppivelvollisuuden laajentamisesta 18 ikävuoteen tulee voimaan, päätetään siinä vaiheessa erikseen erityisen tutkinnon suorittamisesta.

Lisänäyttöjen antaminen päättöarvosanaa varten

Arviointi on perusopetuksessa luonteeltaan monipuolista. Oppilaalla on opintojen aikana mahdollisuus kehittää ja osoittaa osaamistaan monin tavoin. Oppilas voi kuitenkin antaa lisänäyttöä osaamisestaan ennen päättöarvosanan antamista tietyin reunaehdoin.

Lisänäyttöä on mahdollista antaa ennen päättötodistuksen antamista. Lisänäytön antamisen ajankohta ja laajuus sovitaan hyvissä ajoin arvioivan opettajan kanssa.

Jotta oppilas voi antaa lisänäyttöä, oppilaalla tulee olla arvosanan korottamisen suhteen realistiset tavoitteet. Lisänäytön antamista pohdittaessa opettaja käy oppilaan kanssa keskustelua siitä, mitä arvosanan korottaminen vaatii ja millaiseen työmäärään oppilas on valmis sitoutumaan. Lisänäytön antamista puoltavana seikkana voi olla esimerkiksi oppilaan haastava elämäntilanne, joka on vaikuttanut oppiaineessa suoriutumiseen.

Lisänäyttö kohdistuu useampiin keskeisiin tavoitteisiin. Koska tarkoitus on antaa näyttöä useiden tavoitteiden hallinnasta, lisänäyttö on selvästi esimerkiksi yksittäistä koetta tai esseettä laajempi työ tai useita töitä. Lisänäyttö tai lisänäytöt annetaan koulussa erikseen arvioivan opettajan kanssa sovittuna ajankohtana.